

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за треће тромесечје 2017.

Београд, децембар 2017.

Уводна напомена

Народна банка Србије је 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита, и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, о утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 2. до 18. октобра 2017. године. У анкети су исказани ставови представника банака о променама током трећег тромесечја 2017. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у четвртном тромесечју 2017. године. У анкети су учествовали представници 26 банака, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи преко 95% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени” и „донекле пооштрени” и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени” и „донекле ублажени”. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана” и „донекле повећана” и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена” и „донекле смањена”. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме.....	1
Кредити привреди.....	2
Кредити становништву.....	5

Резиме

Према оцени банака, **стандарди** по којима су одобравани кредити и привреди и становништву током Т3 су **ублажени**. Банке сматрају да је до ублажавања стандарда дошло пре свега услед изражене конкуренције, а у мањој мери и услед ниже цене извора кредита и веће спремности за преузимање ризика. *Током Т4, банке очекују даље ублажавање стандарда.*

Кредитни услови су побољшани у Т3, и то првенствено услови који се односе на цену кредита. Поред тога, продужена је и максимална рочност кредита, а код кредита привреди и максималан износ. *У Т4, банке најављују даље смањење каматних маржи и провизија и накнада.*

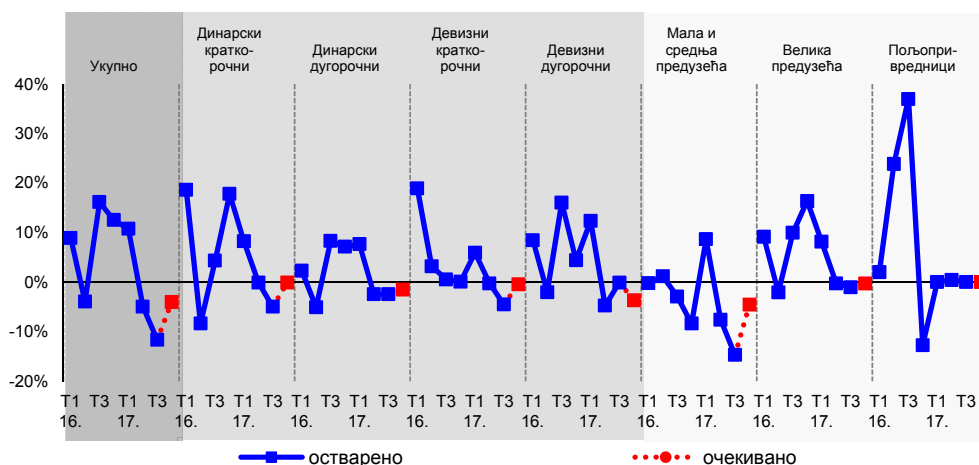
Резултати анкете показују да је **током Т3 повећана тражња за кредитима** и код становништва, и код привреде. Посебно се истиче оцена банака да је тражња привреде, у већој мери, била усмерена ка инвестиционим кредитима, а у мањој мери ка кредитима за ликвидност. Према оцени банака у готово истој мери расла је тражња становништва за динарским готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање и девизним стамбеним кредитима.

Банке очекују даљи раст тражње у Т4, који ће бити израженији него у Т3. Када је реч о привреди, према оцени банака, и даље ће првенствено расти тражња за инвестиционим кредитима. Код становништва се, као и у Т3, очекује подједнак раст тражње за динарским готовинским кредитима, кредитима за рефинансирање и девизним стамбеним кредитима.

Кредити привреди

Према оцени банака, стандарди за новоодобрене кредите привреди су ублажени у Т3, и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа и пољопривреднике. Посматрано према рочности и валути, ублажавање стандарда је, према оценама банака, присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Ублажавање стандарда током Т3 код већег броја банака било је подстакнуто конкуренцијом у банкарском сектору, а код мањег броја банака и нижим трошковима извора за кредите. Друго тромесечје заредом, банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде.

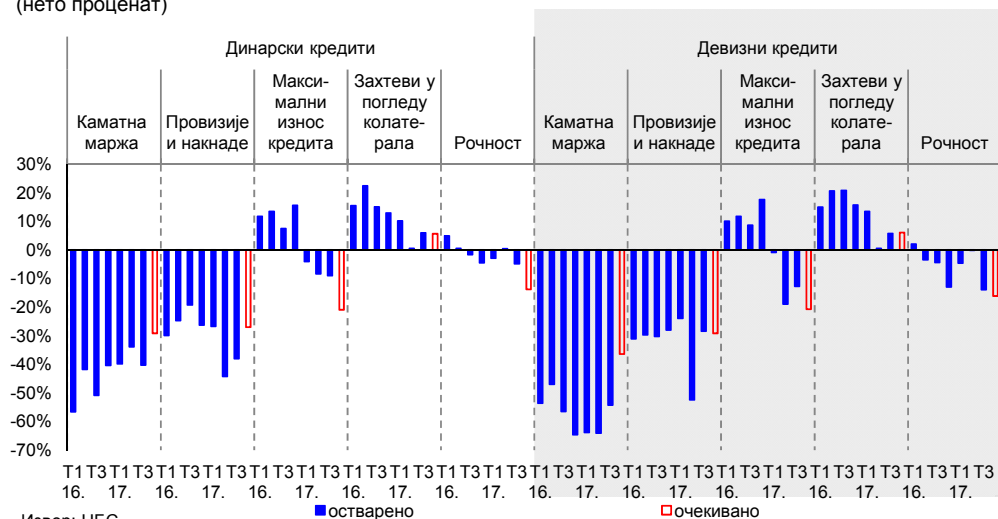
Током Т4, банке очекују даље ублажавање кредитних стандарда привреди, које ће, као и у Т3, бити усмерено ка малим и средњим предузећима и подржано деловањем истих фактора.

Bar chart showing the percentage change in various indicators for the period T1 16. to T3 17. The indicators are: Трошкови izvora za kredite, Konkurencija ostalih banaka, Очекивања у погледу опште економске активности, Ризик захтеваног колатерала, Проблематична потраживања, and Спремност на преузимање ризика. The chart compares 'остварено' (actual) and 'очекивано' (expected) values.

Indicator	Period	Actual (%)	Expected (%)
Трошкови izvora za kredite	T1 16.	-32	-1
	T3 16.	-16	-1
	T1 17.	-16	-1
	T3 17.	-16	-1
Конкуренција осталих банака	T1 16.	-30	-1
	T3 16.	-38	-1
	T1 17.	-28	-1
	T3 17.	-28	-1
Очекивања у погледу опште економске активности	T1 16.	1	-1
	T3 16.	1	-1
	T1 17.	1	-1
	T3 17.	0	-1
Ризик захтеваног колатерала	T1 16.	1	1
	T3 16.	12	1
	T1 17.	14	1
	T3 17.	1	1
Проблематична потраживања	T1 16.	14	1
	T3 16.	1	1
	T1 17.	-12	1
	T3 17.	1	1
Спремност на преузимање ризика	T1 16.	1	1
	T3 16.	1	1
	T1 17.	1	1
	T3 17.	-12	1

** На графикonима није приказан интензитет промене.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

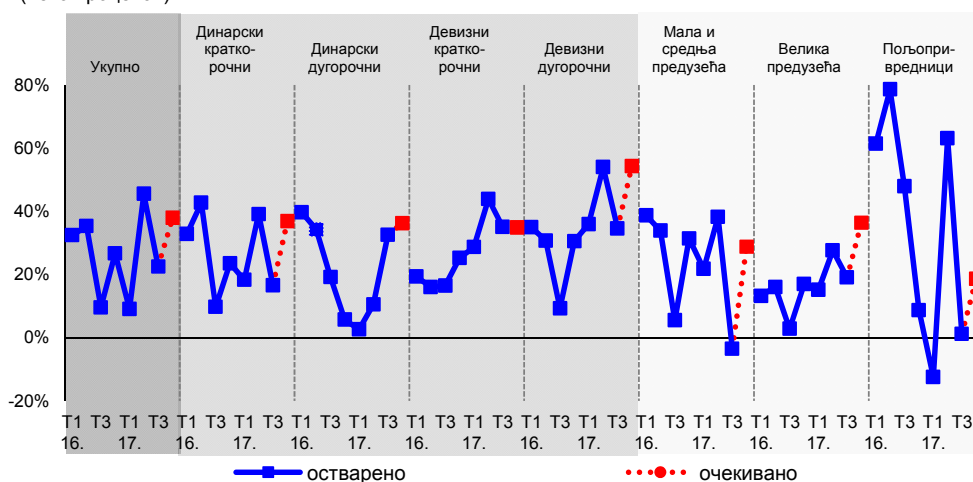

** На графикonима није приказан интензитет промене.

Према оцени банака, у Т3 је настављена тенденција повећања тражње привреде за кредитима, и то првенствено од стране великих предузећа. Резултати анкете указују на то да је у Т3 већи број банака оценио да је на раст тражње утицала потреба за финансирањем капиталних пројеката у односу на потребу за финансирањем обртних средстава и рефинансирањем постојећих обавеза.

Током Т4, банке очекују даље повећање тражње за кредитима код предузећа, независно од њихове величине, при чему већина банака очекује првенствено раст тражње за инвестиционим кредитима.

Промена тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

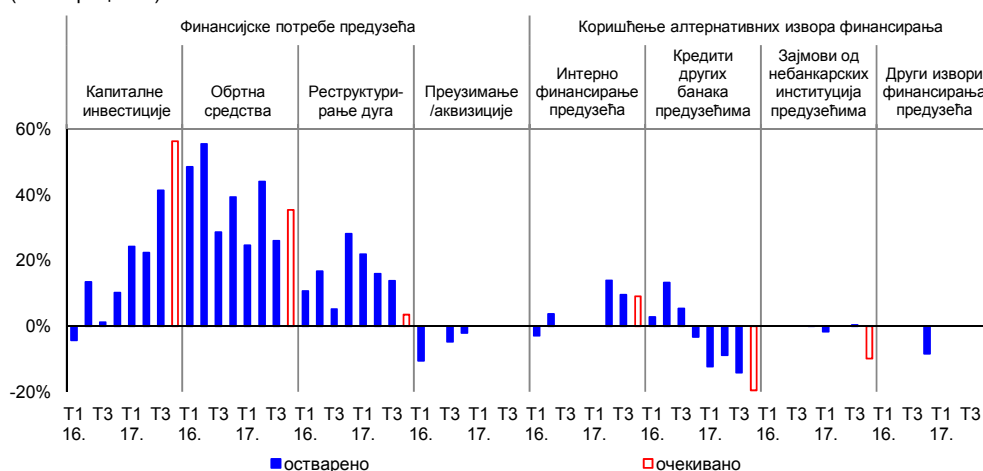

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Кредити становништву

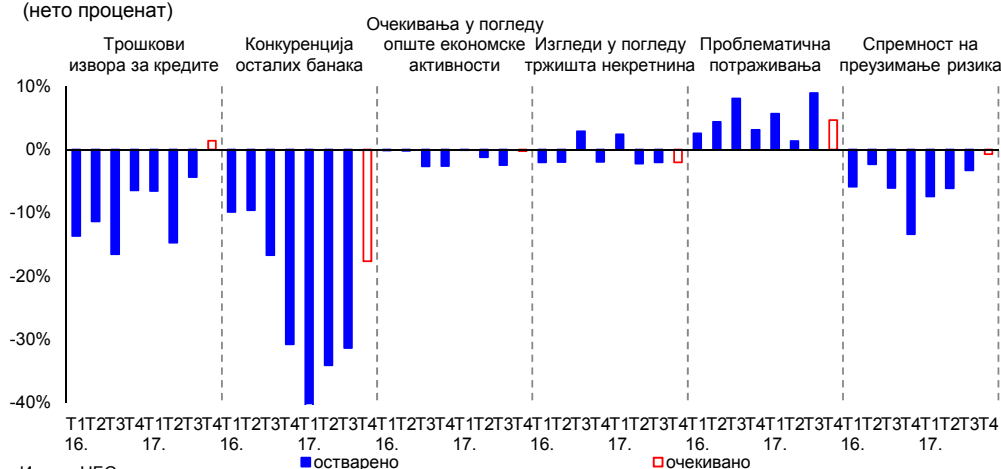
Током Т3, настављен је тренд ублажавања стандарда за нове кредите становништву започет у 2017. години. Ублажавање стандарда се односило на најзаступљеније категорије кредита становништву – динарске готовинске кредите и кредите за рефинансирање, као и девизне стамбене кредите и кредите за рефинансирање. У Т4, банке најављују даље ублажавање стандарда за кредите становништву, и то пре свега за девизне стамбене, као и за динарске потрошачке кредите, док ће стандарди за остале типове кредита бити непромењени.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву (нето проценат)

Слично као и код кредита привреди, ублажавање кредитних стандарда за становништво дугује се пре свега конкуренцији у банкарском сектору, а затим и нижим трошковима извора за кредите, већој спремности на предузимање ризика и повољнијим очекивањима у погледу опште економске ситуације у земљи. Банке и током Т4 очекују да ће конкуренција у банкарском сектору значајно доприносити ублажавању стандарда.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву (нето проценат)

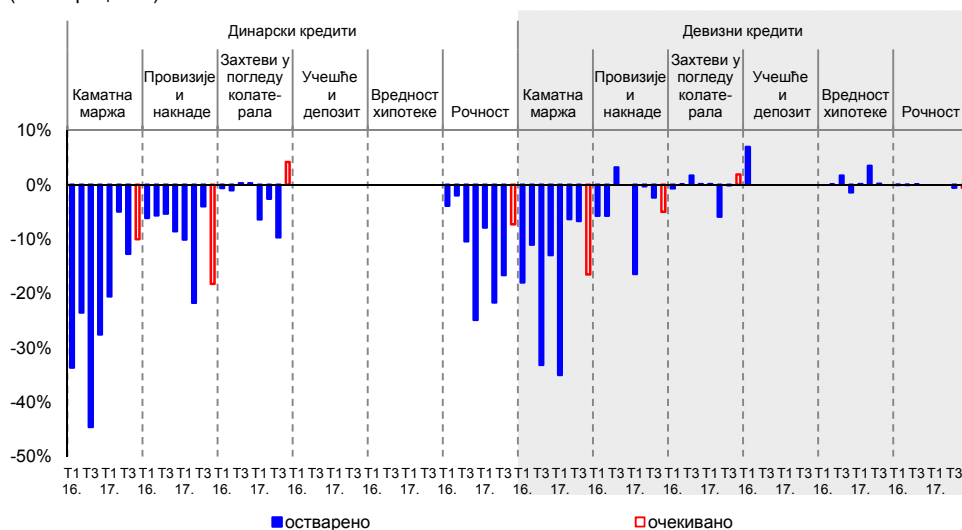
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Током Т3, банке су додатно ублажиле услове за новоодобрене кредите становништву, пошто су смањене каматне марже, а код мањег броја банака и провизије и накнаде. Поред тога, повећана је и максимална рочност и смањени су захтеви у погледу колатерала код динарских кредита, док су остали услови под којим су одобравани кредити становништву остали непромењени. Банке очекују даље ублажавање ценовних услова кредита становништву и током Т4.

Промена услова за одобравање кредита становништву (нето проценат)

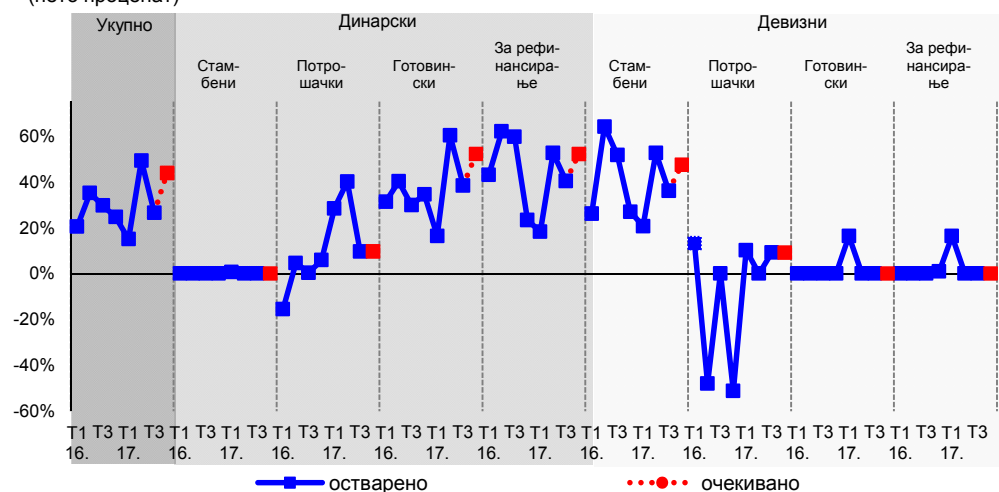
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Тражња становништва за кредитима је повећана током ТЗ. Поред најзаступљенијих категорија кредита (динарских готовинских кредита, кредита за рефинансирање и девизних стамбених кредита), тражња је повећана и за потрошачким кредитима, али код мањег броја банака. Од почетка 2017. године, банке оцењују да на раст тражње становништва за кредитима утиче побољшање опште економске ситуације, које се огледа и у расту зарада и запослености, и у позитивним кретањима на тржишту некретнина.

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

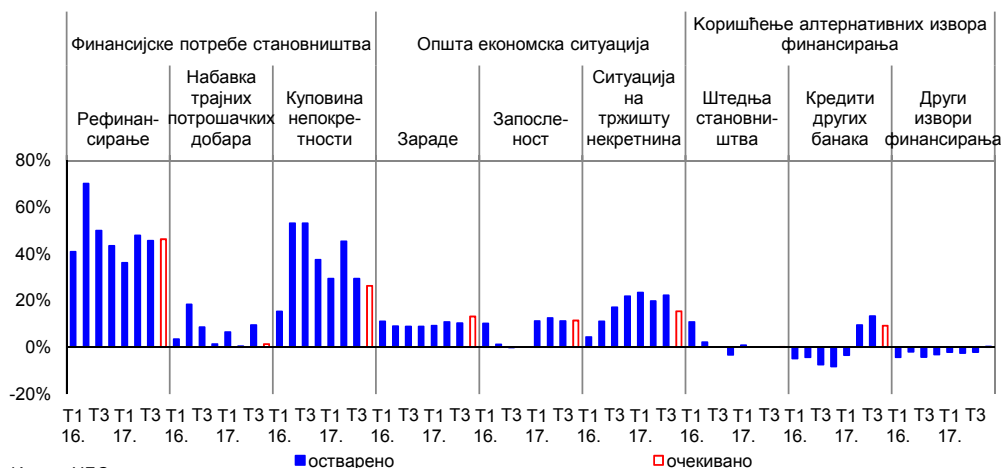
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Већина банака очекује даљи раст тражње за кредитима и у Т4, чему ће доприносити исти фактори као и у ТЗ.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.